

Sata-artistia

V I E S T I M I E S .

Hän ilmoittautui korsiin Lotinanpellon etummaosassa ke väällä 1942 siirrettynä viestipataljoonasta rajaviivan pintaan. Olin nähnyt sotilaita jo verraten paljon, joten hänkin ja hänen ilmoit tautumisensa ei sinänsä ollut tapaus eikä mikään ja onnellisesti olisi sen unohtanutkin, ellei hän olisi ihmis- ja sotilastyypinä osoittautu nut maininnan arvoiseksi.

Niin - hän ilmoittautui minulle jokseenkin välinpitämättö män näköisenä, suupielissä velto hyvä ja hänen sotilasolemuksensa ei millään tavalla antanut reipasta esivaikutelmaa. Nimekseen hän ilmoit ti Repo ja arvoksi sotamies, sekä ojensi rypistyneen komennustodistuk sen yli pöydän. Rypistin silmäkulmiani ja luin: " siirto etulinjaan syynä arestirangaistus ja sopimaton käytös." Siis rangaistus etulinjaan. Hän ei ollut ensimmäinen tätä tietä etulinjapalvelukseen siirretty. Nos tin katseeni komennustodistuksessa ja kohdistin sen ilmoittautujaan, ja samalla käskin ottamaan lakin päästä. Tukka oli ajettu lyhyeksi ja en voinut sille mitään, että suupieleni nytkähtelivät pöydätettyyn hymyyn. Näin, että edessäni ei seisonut tavallinen maalaispoika; hän oli maai laispoikaksi liian huoleton; en osannut hasettaa häntä myöskään tehtait ten varjossa eläneeksi ja kaikkein vähiten näin hänen edustavan maail maan, jossa huolia on ollut mahdollisimman vähän. Vankila tai ääretön va paus jompi kumpi näistä - niin minusta tuntui - oli ollut hänen koti naan. Kasvon piirteissä asui kärsivä ilme, mistään piittaamattoman ihmi sen väsynyt leima, mutta ei kuitenkaan niistä voinut lukea tyhmyyttä, päin vastoin piirteet hetken niitä katseltuaan alkavat miellyttämään. Ja muutama pois pudonnut etuhammas ei suinkaan vähennä satiriseen hy myyn itsepintaisesti haluavan suun kokonaiskuvaa.

Määräsin stm. Revon puhelinmieheksi viestijoukkueeseen ja hiukan kiusaantuneena kirosin " rangaistussiirtoja" etulinjaan.

Silloinen etulinjojen tapahtumattomuus jatkui. Päivät ku luivat, puut puhkesivat lehtiin Syvärin rantakännäillä, riisuiivat taas lehtensä ja välillä oli lunta maassa. Varsinaisia taisteluja ei käyty, pientä vihaa vaan pidettiin yllä, tehtiin työtä ja aina aika ajoin käy tiin lomalta.

Tapasin melko usein stm. Revon sekä työssä että levossa. Kuulin hänestä vielä enemmän. Näin hänet unohtuneena korsiin lavitsalla harvinaisen usein romaanin lukuun ja korsiin pöydältä tapasin Uuden Suo men, jonka osoite lipusta luin hänen nimensä. Romaanien joukossa ha vaitsin myös ei tavallisia kymppin romaaneja, vaan hyvinkin korkealla henkisellä tasolla liikkuvia kirjoja. Ja verrattain harvoin yllätin hä net vetämässä pientä venttiä - tosin hän senkin taidon hallitsee. Tyyp pinä ihmismereissä hän oli jollakin tavalla erikoinen ja niinpä jatkankin ihmiskuvaustani senkin uhalla, että en sillä tee oikeutta mallisotilas tyypille ja että hän itse sattuu juttuni lukemaan. Mutta huomautan, et tä kuvaan hänen minänsä edelleenkin ihmisenä eikä sotilana, josta vas ta hetkisen kuluttua.

Sain kuulla häneltä itseltään, ja hänen tovereiltaan, että hän oli viettänyt lapsuutensa ja nuoruutensa olosuhteissa, ilman kotia, ilman omaisia, ja näkemättä äitiänsä; tietämättä isäänsä olemassaolosta mitään. Hän on niistä herran heikkoja, jotka ilman omaa syytään joutuvat tähän monesti tylyyn maailmaan, ja saavat aloittaa vaelluksensa ilman hoivaa, ilman hellyyttä. Jo varhain oli hän astunut pitkälle tielle ja orastavan miehuutensa vuodet hän on viettänyt pohjolan tukkijätkien parissa. Koti on ollut hänellä kaikkialla eikä missään. Noilta vuosilta on peräisin suun satiirinen hymy, kasvoissa alati asuva kärsivä ilme ja kielen terävyys. Jonkinlaiseen jätkänoveliin hänestä kuvailija saa rehe vän hahmon, sitä kun hiukan mielikuvituksella värittää ja käänteitä hän kan suurestelee niin kuvaus on ehjä ja kokonainen.

Jätkä, ääretön vapaus eikä vankila, siinä sotamies Repo n titteli ja koti. Sotilaspuku ja " sotilasarvo" ei pysty poistamaan hä nestä tuota jätkän olemusta. Kädet asuvat syvällä housun taskuissa ja muutama nappi unohtuu usein auki; ohjesääntöjen pakkopaidan hän tieteen tai tietämättään omavaltaisesti repii höllemmälle kuin ympäristönsä. Tältä pohjalta on lähdettävä kuvaamaan hänen taistelijaolemuksensa, so tilasminäänsä, joka nyt päättäneiden puolustustaistelujen jälkeen on ko konaisuudessaan nähtävissä.

Eletään kesää 1942. Lotinanpellon lohkolle on ollut "Innossa" pientä raskaita aseiden tulitointia, jolloin taisteluhau dessa olleet tapsit ovat rapsahtaneet useista kohdin poikki. Stm. Repo on m.m. vikapartiossa. Tällöin, pystyäkseen korjaamaan yhteyden, on jon

kun noustava ylös tst.haudasta ja tähän lähtee käskemättä stm. Repo. Ryssien pikakiväärisuikku pyyhkii multavallia muutaman vaaksan mitan Revosta, mutta hän ei kiinnitä siihen suurempaa huomiota, vaan miltei tahallisen kauan viipyy vallilla, aina siksi kunnes yhteys taas on kunnossa.

Tämän jälkeen tiesin, että pelko oli hänelle vieras tunne. Värillä sodan liikahattamaton tavallisuutta.

Syksy 1943. Sateinen, syyspimeä yö. Repo on vapaaehtoisena kyttäyspartion mukana Syvärin rantaviivan heinikossa ja päivystää tulenjohtajan apuna puhelinta. Ryssä partiollaan on päässyt maihin ja ylittää, muutama meikäläinen kaatuu ja haavoittuu, ryssien haahmoja liikkuu ympärillä, yhteys on kovassa tulessa katkenut; Repo mistään piittaamatta vikapartioi, ei hellitä kesken.

Hänelle myönnetään tästä Vm 2.

Ja taas jatkuu sodan rannattomalta tuntuva räme hiljaiselona... Kerran vain zzzz pysähdyin ajattelemaan kodittoman osaa, kun oli kysymys Revon vuorolomasta. Loma-anomuksessa ei ollut lomaosoitetta s.o. hänellä ei ollut paikkaa minne lomalle mennä, ei omaista, ei tuttavaa. Ja hotellit sulkevat rahattomalle miehelle ovensa. Lomalaisille varattuun täysihoitolaan hän muistaakseni meni sillä kertaa... Kuten sanottu, silloin läin ajattelemaan erästä isänmaallista kysymystä ja ehkä se kuuluu näin: Mitä on isänmaa s.m. Revolle? Kaikki ekonomiset tekijät puuttuvat, niitä ei ole, ei myöskään silloin mitään menetettävää, ei niin mitään...

Vuosiluku vaihtuu taas. Sodan kasvot ovat yhtä levolliset Syvärin rantapaltilla kuin on totuttu näkemään jo kauan.

Vasta keskikesällä liikahattamon, vuosia kestänyt hiljaisuus vaihtuu hirvittäväksi puolustustaisteluksi ja tällöin myös Revon viestimiestäistelijäolemus saa tilaisuuden viettää ylpeitä voittojuhliansa. Tarmokkaampaa, väymättömämpää, oma-aloitteisempaa viestimiestä harvoin löytää, pelottomampaa tuskin koskaan.

Ollaan tultu Nietjärvelle, tapellen kaiken aikaa ja puhelinyhteydet ovat olleet kovalla koetuksella. Nyt, heinäkuun 14: stä ryssien teräsantura pyyhkii yli tienoon, se on rajua lakaisemista ja kuitenkin se oli vielä alkusoittoa, mitä seuraavana aamuna tuleman piti. Kuitenkin tapsit hakkautuivat silpiksi ja vikapartiossa ollessaan stm. Repo lievästi haavoittui, palaten kuitenkin JSp:ltä takaisin, vaikka olisi töpinään päässyt. Seuraavana aamuna ryssiin suuryökkäys vasta alkoi, sen laajuuden ja voimakkuuden kuvaus ei kuulu tämän jutun piiriin. Sensijaan stm. Repo raatoi vikapartiossa kuin heinämiehe, hankki kaukaa töpinästä kaksi hevosta kaatuneiden tilalle, toisen oma-aloitteisesti ja oli mukana kaikilla pää siteessä ja kasvot hiessä; kertaakaan en nähnyt hänen jätkän kasvoillaan jäykistynyttä pelon häivää, mutta sodan hellettä hän ei tosia-sotilaan tavoin myöskään mielettömyyteen asti uhmannut. Hän toimi mallikelpoisesti noina puolustustaistelujemme raskaina päivinä.

Taistelujen jälkeen ensimmäisten joukossa hänelle myönnettiin Vm 1 ja perustelu siihen oli helppo kirjoittaa...

Isänmaa stm. Revolle ei ole koskaan hyvyttänsä liikojakaan jakanut, mutta siitä huolimatta hänen jätkänsydämessään on isänmaa-käsite kyllin selvä, selvempi kuin monella muulla ja parempi-osaaisella, rintamaiden kasvotilla. Luulen, että isänmaa on puhunut hänelle noiden henkisesti korkealla olevien kirjojen kautta, joissa tilitetään lukijalle isänmaata ja -maattomuutta ja liikutaan maailmoissa, joissa "jätkä" mielellään viihtyy. Ehkä "Suurta, läntinen" tai joku muu Revon käsissä kulunut kirja on kirkastanut hänelle näkemään isänmaan muualtakin kuin ekonomiselta puolelta ja antanut hänelle rikkautta, jota henkiseksi rikkaudeksi kutsutaan, ja joka on osa isänmeatamme, osa itseämme, tosinta ja suojeltavaa.

Saari. 1.10.1944

Luutnantti Allan A. Virta.